

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **E. B.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 1 lutego 2024 r.

zażalenia obrońcy

na zarządzenie przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 17 listopada 2023 r., sygn. akt V WKK 29/23,

odmawiające przyjęcia kasacji obrońcy od wyroku tego Sądu

z dnia 6 września 2023 r., sygn. akt V Ka 354/23,

na podstawie art. 530 § 3 k.p.k. i art. 437 § 1 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

zaskarżone zarządzenie utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem Przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 17 listopada 2023 r., sygn. akt V WKK 29/23, odmówiono przyjęcia kasacji obrońcy skazanej E. B. od wyroku tego Sądu z dnia 6 września 2023 r., sygn. akt V Ka 354/23. Zarządzenie to zaskarżyła obrońca zarzucając naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć na treść tego zarządzenia, a to art. 523 § 2 w zw. z art. 523 § 4 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. 9 § 2 k.p.k. poprzez bezzasadne przyjęcie, że wniesiona kasacja nie powołuje się na uchybienia wymienione w art. 439 k.p.k., podczas gdy obrońca podnosi, iż zachowanie skazanej nie wyczerpywało znamion występku, opisanego w tym

przepisie, w szczególności wobec niemożności przypisania oskarżonej działania wspólnie i w porozumieniu z J. O. oraz S. J. celem doprowadzenia Zakład Ubezpieczeń i Reasekuracji [...] S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, które Sąd Odwoławczy winien z urzędu zakwalifikować jako uchybienie z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k.

W związku z powyższym skarżąca wniosła o uchylenie zarządzenia o odmowie przyjęcia kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie okazało się niezasadne.

Prezes sądu, do którego wniesiono kasację, w ramach dokonywanej kontroli warunków formalnych tej skargi, ma obowiązek zbadać, czy podniesione w niej zarzuty mieszczą się w katalogu podstaw kasacyjnych, a także czy skarżący podaje *in concreto* na czym polegały zarzucane uchybienia (zob. postanowienia SN z 25.09.2003 r., sygn. akt III KZ 39/03; z 29.04.1999 r., IV KZ, OSNKW 1999, nr 7-8, poz. 44, s. 43).

Kasację na korzyść można wnieść jedynie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, a ograniczenie to nie dotyczy kasacji wniesionej – między innymi – z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. (art. 523 § 2 i art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.).

Bezspornie w niniejszej sprawie E. B. została - wyrokiem Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 22 maja 2023 r. sygn. II K 443/19, utrzymanym następnie w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 6 września 2023 r., sygn. V Ka 354/23 – skazana za występki z art. 286 § 1 k.k. na karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. warunkowo zawieszono na okres 2 lat próby.

Taki układ procesowy powoduje, że kasacja tej strony postępowania byłaby – przy spełnieniu także dalszych wymogów formalnych – teoretycznie dopuszczalna tylko w razie podniesienia w niej zarzutów wskazujących na wystąpienie tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych określonych w art. 439 k.p.k. Gdyby, obok zarzutów o takim charakterze, w nadzwyczajnym środku

zaskarżenia podniesiono dodatkowo inne zarzuty, nie podlegają one rozpoznaniu nawet wówczas, jeśli wskazywałyby na inne rażące naruszenie prawa (por. postanowienie SN z 11.12.2013 r., IV KK 402/13, OSNKW 2014/5, poz. 39).

Tymczasem w kasacji wywiezionej w imieniu skazanej przez obrońcę nie podniesiono zarzutów wskazujących na wystąpienie którejkolwiek z bezwzględnych przyczyn odwoławczych. Na etapie przyjmowania kasacji ich wystąpienie nie jest brane pod uwagę z urzędu, co oznacza, że prezes sądu (przewodniczący wydziału, upoważniony sędzia) nie jest władny wyręczać stronę w zakresie odnajdywania ewentualnych uchybień, na które sam skarżący nie zwrócił uwagi (zob. post. SN z 30.03.2022 r., I KZ 21/22). Z tego samego powodu ewentualne uzupełnienie stawianych w kasacji zarzutów nie może mieć miejsca dopiero w postępowaniu zażaleniowym prowadzonym w ramach tzw. postępowania okołokasacyjnego.

Niezależnie od powyższego, odnosząc się do argumentacji zaprezentowanej w zażaleniu, ujemna przesłanka procesowa, o której mowa w art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. ma charakter subsydiarny i aktualizuje się dopiero wówczas, jeżeli nie zachodzą inne podstawy do umorzenia postępowania karnego. Przesłanka ta nie ma zastosowania w sytuacji, w której zachowanie skazanej nie wyczerpywałoby znamion występk. Niezależnie od potwierdzenia, bądź zakwestionowania tego stanu rzeczy, czego Sąd Najwyższy nie bada w postępowaniu okołokasacyjnym, sytuacja o takim charakterze została bowiem przewidziana w art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. Do tego przepisu (pkt 2) nie odsyła natomiast przepis art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. (odsyłający wyłącznie do pkt 5, 6 i 8-11 art. 17 § 1 k.p.k.).

Hipotetyczne przypisanie sprawcy czynu niezawierającego znamion czynu zabronionego nie jest więc „inną okolicznością wyłączającą ściganie” w znaczeniu wynikającym z art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. Sytuacja taka może podlegać kontroli kasacyjnej ale wyłącznie w wyniku podniesienia w kasacji zarzutu rażącego naruszenia prawa materialnego. Warunkiem badania tej okoliczności przez Sąd Najwyższy jest natomiast uprzednia dopuszczalność kasacji (przysługiwanie danej stronie postępowania tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia) i jej przyjęcie do rozpoznania.

W niniejszej sprawie, wobec skazania oskarżonej na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, kasacja przysługiwała tej

stronie procesu w bardzo wąskich granicach, tylko w przypadku ziszczenia się jednej z bezwzględnych przyczyn odwoławczych wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. (art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.) i zarzut rażącego naruszenia prawa materialnego nie mógł tam w ogóle zostać podniesiony z mocy ustawowego ograniczenia z art. 523 § 2 k.p.k., co trafnie dostrzeżono w zaskarżonym zarządzeniu, zasadnie uznając kasację za niedopuszczalną.

Natomiast próba przekonania Sądu Najwyższego, że zarzut podniesiony w kasacji należy w rzeczywistości rozpatrywać w kategoriach szczególnej i rzadko spotykanej w praktyce ujemnej przesłanki (przeszkody) procesowej z art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k., pomyślanej na takie przypadki jak abolicja, quasi list żelazny, czy konsumpcja skargi publicznej, co z kolei miałoby – z mocy art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 k.p.k. – przesądzać o dopuszczalności kasacji, należy traktować wyłącznie jako pozorną i nieskuteczną próbę obejścia ograniczeń ustawowych w tym zakresie. Taki zabieg nie mógł zyskać aprobaty Sądu kasacyjnego i zasadnie wielokrotnie został w orzecznictwie Sądu Najwyższego zakwestionowany (zob. post. SN: z 27.03.2023 r., IV KK 516/22; z 18.05.2022 r., V KK 135/22; z 30.01.2019 r., V KK 7/19; z 17.12.2015 r., III KK 200/15).

Z tych względów, nie znajdując podstaw do uchylenia ani zmiany zaskarżonego zarządzenia, należało je utrzymać w mocy.

Dlatego Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[J.J.]

[ał]